

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Förskolan Kompassen

Utdrag ur LPfö-18 reviderad 2025

Förskolans värdegrund och uppdrag

Förskolan ingår i skolväsendet och vilar på demokratins grund. Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i förskolan syftar till att barn ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna, för de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på och för att lagar och andra föreskrifter som gäller i samhället ska följas.

Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.

Utbildningen ska genomföras i demokratiska former och lägga grunden till ett växande intresse och ansvar hos barnen för att aktivt delta i samhället och för en hållbar utveckling – såväl ekonomisk och social som miljömässig. Både ett långsiktigt och globalt framtidsperspektiv ska synliggöras i utbildningen.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter.

Vision:

På Förskolan Kompassen ska varje barn mötas med respekt och få utvecklas utifrån sina förutsättningar. Förskolan ska vara fri från kränkande behandling och diskriminering.

Planen gäller från 20251001–20261001

Rektorns ansvar

Som rektor är jag ytterst ansvarig för att upprätta en plan mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling samt att förskolans arbete med planen genomförs enligt rådande styrdokument.

Planen ska vara känd för barn, personal och vårdnadshavare. Varje år ska planen utvärderas och en ny plan ska upprättas utifrån de behov som finns i verksamheten.

Alla som arbetar i förskolan har ett gemensamt ansvar för att alla barn möts med respekt och får utvecklas utifrån sina egna förutsättningar.

Planens syfte är att:

- Främja barns rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, ålder eller funktionsnedsättning och förhindra trakasserier eller annan kränkande behandling.
- Arbeta förebyggande, främjande och skydda barn från diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Rektor, Kristen förskola i Växjö

Hänvisningar: Skollagen 2010:800 6 kap.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Socialtjänstlagen 14 kap. 1 § (2001:453)

Utvärdering av planen 2024/2025

Mål för det främjande arbetet förra läsåret var:

Förskolan ska särskilt **uppmärksamma barn** som av olika anledningar **behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd**. Alla barn ska få en utbildning som är utformad och anpassad så att de utvecklas så långt som möjligt. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar. Lpfö18 (s.6)

Arbetsgång:

Pedagogerna på Kompassen har under läsåret 22/23 deltagit i Skolverkets utbildning *Specialpedagogik i förskolans praktik*. I utbildningen har pedagogerna läst artiklar för att få kunskaper utifrån ny forskning om hur man arbetar specialpedagogiskt i barngruppen, som till exempel förhållningssätt och metoder. Arbetet med att uppmärksamma barn som behöver mer ledning och stimulans följs upp genom gemensam reflektion i arbetslaget med jämna mellanrum under året utifrån frågorna: Var är vi? Vart ska vi? Hur går vi vidare?

Vi vill även utveckla användningen av tecken som stöd, som ett komplement till det talade språket, för att inkludera även de barn som kommunicerar lättare via tecken, i första hand på småbarnsavdelningen Lingonet.

Genomfördes arbetsgången?

Ja, pedagogerna har utifrån de kunskaper och insikter de fått genom utbildningen i Specialpedagogik jobbat med sitt förhållningssätt och metoder för att alla barn ska få den stimulans och det bemötande de behöver. De har också använt sig av bilder och tecken som stöd för att öka språkförståelsen.

Mål för det förebyggande arbetet förra läsåret var:

- Träna barnen i det sociala samspelet i gruppen-skapa lekro så att alla känner att de får vara med.
- Träna barnen till att lyssna på varandra och respektera varandras integritet och åsikter-alla barns röster är lika viktiga.
- Skapa trygga miljöer både utomhus och inomhus, exempelvis genom delning av barngrupp under vissa delar av dagen.

Arbetsgång:

- Pedagogerna ska finnas nära i barnens lekar och aktiviteter, samt dela in dem i mindre grupper för att skapa trygghet och lekro – vi använder oss av de olika rummen vi har både inomhus och utomhus.
- Pedagogerna presenterar för barnen olika strategier, både verbala och med kroppen, för att barnen ska kunna kommunicera sin integritetsgräns samt för att förstå att man ska respektera andras.
- Pedagogerna ska i samtal med barnen i undervisning aktivt lyfta fram olikheter som exempelvis egenskaper och förmågor för att se det som resurser i gruppen i stället för hinder.
- Tydlighet skapar trygghet, vi använder oss av bildschema över dagen samt Tecken som stöd vid kommunikation framför allt på Lingonet där vi ser att det gynnar barnens språkförståelse.

Genomfördes arbetsgången?

Ja, pedagogerna har funnits nära i barnens lek och på så sätt kunnat stötta med olika strategier för att kommunicera sin integritetsgräns men också för hur man kan fråga på ett bra sätt för att få komma med i en lek.

Blåbäret har jobbat mycket med att efter vilan delat upp barnen i olika lekgrupper och då använt sig av de olika rummen. På Lingonet då några barn har sovit har det naturligt blivit en mindre lekgrupp efter vilan. Båda avdelningarna har jobbat med bildschema och Tecken som stöd. Kontinuerligt pratar vi med barnen om att alla är värdefulla och att det är bra att vi är olika.

Vad behöver förbättras? Hur?

Vi kan i ännu högre grad finnas närvarande i barnens lek och på Lingonet kan vi planera hur vi delar barnen i grupper mer tydligt. När det gäller att uppmärksamma barn som behöver mer ledning och stimulans kan vi alltid bli bättre på att följa upp och reflektera i arbetslaget för att skapa bästa möjliga miljön för barnet.

Planen läsåret 2025/2026

På Kompassen finns två avdelningar med uppdelningen Lingonet, 16 barn i åldrarna 1–3 år och Blåbäret med 20 barn i åldrarna 3–5 år.

Varje höst börjar vi med att jobba ihop de nya grupperna som blivit, då några barn har slutat och gått vidare till skolan, några barn har bytt avdelning på grund av ålder och vi har haft introduktioner med nya barn och deras familjer. Att vi pedagoger har ett inkluderande och välkomnande förhållningssätt är särskilt viktigt när det handlar om barn och vårdnadshavare som är helt nya på vår förskola. Vi tycker att det är viktigt att skapa trygghet genom goda rutiner och närvarande pedagoger som finns med tillsammans med barnen i deras lek och sociala interaktioner och som är uppmärksamma på vad det är barnet uttrycker genom ord och handling. Vi vill som Sven Persson (2021) skriver i sin artikel *Pedagogiska relationer i förskolan* skapa meningsfulla relationer till barnen så att de förstår och få en förståelse för förskolans innehåll samtidigt som de känner sig förstådda i det de uttrycker.

Förebyggande arbete

Kartläggningen visar att Blåbäret har en barngrupp som har lätt för att leka med varandra och ta hand om varandra. Även de barn som har flyttat över från Lingonet har en god förmåga till lek och samarbete och smälter lätt in i gruppen. På Lingonet finns en stomme kvar av barn som var här förra läsåret och de utgör en god grund för de nya Lingonbarnen som nyss är inskolade. Då vi tror att det förebyggande arbetet förra läsåret har bidragit till den goda sammanhållningen i grupperna och förmågan till lek som vi ser nu i början av det nya läsåret, vill vi fortsätta att jobba aktivt med att främja leken och tryggheten ännu ett år.

Mål för det förebyggande arbetet:

Alla barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar utifrån sina förutsättningar och sin förmåga.

Förskolan ska erbjuda barnen en trygg omsorg och har en viktig roll för att bidra till att grundlägga barnens trygghet och självkänsla.

Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse och glädje det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att vara en tillgång i gruppen.

Lpfö 18 reviderad 2025

Arbetsgång:

- Pedagogerna ska finnas nära i barnens lekar och aktiviteter, samt dela in dem i mindre grupper för att skapa trygghet och lekro – vi använder oss av de olika rummen vi har både inomhus och utomhus.
- Pedagogerna presenterar för barnen olika strategier, både verbala och med kroppen, för att barnen ska kunna kommunicera sin integritetsgräns samt för att förstå att man ska respektera andras.
- Träna barnen till att lyssna på varandra och respektera varandras integritet och åsikter-alla barns röster är lika viktiga.

Ansvarig: Pedagogerna på Kompassen

Främjande arbete

- Vi arbetar efter den gyllene regeln – som du vill att andra ska vara mot dig, så ska du också vara mot dem.
- Verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan. Barn som tillfälligt eller varaktigt behöver mer stöd och stimulans än andra ska få detta stöd utformat med hänsyn till egna behov och förutsättningar så att de ska utvecklas så långt som möjligt.
- Vi använder oss av litteratur som belyser de sju diskrimineringsgrunderna.
- Vuxna finns med i leken, är engagerade i barnens situation för att se och upptäcka uteslutning och kränkningar tidigt.
- Vi arbetar aktivt för att utveckla barnens kunskap och respekt för olika kulturer och värderingar.
- Vi vill främja barns lika rättigheter genom att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme.
- Vi vill ge barnen möjlighet att utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Barns identitetsutveckling ska inte begränsas på grund av samhälleliga normer och vuxnas förutsättningar som är knutna till kön.
- Vi vill synliggöra och bevaka olika familjekonstellationer så att varje barn ska kunna känna stolthet över sin familj och att föräldrar ska kunna känna tillit till förskolan.

Utbildningen ska ge barnen möjlighet att utveckla sin förmåga till empati och omtanke om andra genom att uppmuntra och stärka deras medkänsla och inlevelse i andra människors situation

Lpfö 18 reviderad 2025

Detta läsår har vi valt att fokusera på att synliggöra och bevaka olika familjekonstellationer så att varje barn ska kunna känna stolthet över sin familj och att föräldrarna ska kunna känna tillit till förskolan.

Mål för det främjande arbetet:

Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattningar och levnadssätt.

Lpfö 18 reviderad 2025

Arbetsgång:

Vi ser över vilka böcker vi har på förskolan och se till att vi har böcker som på ett naturligt sätt visar olika sätt att leva på.

Vi för samtal med barnen om att familjer kan se olika ut och om barnen vill kan de berätta om vilka personer som är viktiga för dem och hur deras familjer ser ut.

I samband med vårt primomål, samarbete mellan förskola och hem, vill vi uppmuntra vårdnadshavare att skicka bilder från något de gör tillsammans med sina barn.

Ansvarig: Pedagogerna på Kompassen

Delaktighet:**Barnen:**

Pedagogerna informerar barnen om planen och vad den innebär. Att vi alla är olika men lika viktiga. Vi pratar om att vara en bra kompis. Att det enskilda barnet har rättigheter men också måste visa hänsyn mot sina kompisar.

Ansvarig: Pedagogerna på Kompassen

Vårdnadshavarna:

Information om planen via Tyra samt uppmaning till vårdnadshavare att komma med synpunkter på målen. Mer information om kartläggning och mål vid föräldramötet i oktober då vi också presenterar hela planen.

Ansvarig: Pedagogerna på Kompassen

Personalen:

Information om planen samt kartläggning och mål i läsårets plan vid husmöte i oktober.

Ansvarig: Representant i likabehandlingsgruppen

Utvärdering av planen 2025/2026

Planen ska i likhet med övriga mål följas upp löpande i förskollärarnas reflektioner under läsåret. Utvärderingen ska vara klar i juni, 2026. Underlag för utvärderingen är den löpande uppföljningen samt samtal med barn och vårdnadshavare.

Ansvarig: Representant i likabehandlingsgruppen

Åtgärder för akuta situationer

Rutiner när barn kränks av barn

- När det kommer till förskolans kännedom att det kan förekomma kränkningar informera alltid rektor. Rektor sammankallar arbetslaget, ansvarig i arbetslagen är den som ingår likabehandlingsgruppen.
- Ansvarig samlar in information och dokumenterar.
- Ansvarig i arbetslaget informerar de inblandade barnens vårdnadshavare.
- Åtgärder beslutas i samråd med vårdnadshavare. Ev. handlingsplan skrivs.
- Ansvarig pedagog dokumenterar händelser och åtgärder.
- Utvärdering sker regelbundet med samtliga inblandade och ev. i likabehandlingsgruppen.
- Anmälan om kränkande behandling rapporteras till huvudman av rektor.

Åtgärder när vuxna kränker barn

- När det kommer till förskolans kännedom att det kan förekomma kränkningar informera alltid rektorn.
- Rektorn samlar in information och dokumenterar.
- Rektorn har samtal med den som kränkt och dokumenterar händelsen.
- Fortsatt regelbunden uppföljning med samtliga inblandade.
- Anmälan om kränkande behandling rapporteras till huvudman av rektor.

Begrepp, regler och lagar

Diskrimineringslagen och skollagen skyddar barn mot diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och repressalier. Skyddet gäller för barn som finns i verksamheten och för barn som söker till verksamheten.

Diskriminering

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen och vilat på FN-konventionen om de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen.

Diskriminering i förskolan innebär att ett barn missgynnas av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. I förskolan kan personal och huvudman göra sig skyldiga till detta. Barn kan alltså inte diskriminera varandra i juridisk mening.

Trakasserier och kränkande behandling

Vid trakasserier och kränkande behandling kränker man ett barns värdighet. Det kan vara:

- Fysiskt (slag, knuffar)
- Verbalt (hot, svordomar, öknamn)
- Psykosocialt (utfrysning, grimaser, alla går när barnet kommer)
- Texter och bilder (teckningar, lappar, foton)

Om barn upplever sig vara kränkta eller trakasserade av vuxna är de särskilt utsatta eftersom de är i en beroendeställning, detta måste därför betraktas som mycket allvarligt. Både diskrimineringslagen och skollagen innehåller ett absolut förbud mot förskolans anställda att utsätta barn för trakasserier och kränkande behandling.

Trakasserier

Barnets värdighet kränks och det har samband med de sju diskrimineringsgrunderna.

Kränkande behandling

Barnets värdighet kränks utan att det har samband med diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om att retas eller frysa ut någon. Vuxna kan kränka barn genom en handgriplig eller hårdhänt tillsägelse.

Utrednings- och åtgärdsskyldighet

Enligt lag ska förskolan agera så snart någon i personalen får kännedom om att ett barn kan vara utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Förskolan ska skyndsamt utreda och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Personalen ska anmäla till förskolechefen som i sin tur ska informera huvudmannen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller negativ behandling på grund av att barn eller föräldrar anmält förskolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling.

Främjande

Förskolan ska aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning samt sexuell läggning.

Förebyggande

Förskolan ska arbeta för att barn inte utsätts för trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling.

Plan

Förskolan ska varje år upprätta en plan för de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter, dels förebygga och förhindra trakasserier, sexuella trakasserier samt kränkande behandling.

Referenslista

Pedagogiska relationer i förskolan <https://larportalen.skolverket.se> Författare Sven Persson
Skolverket 2018, Läroplan för förskolan 2018 reviderad 2025